

PRZEGLĄD PRASY ZAGRANICZNEJ

TREŚĆ:

1. SPRAWY POLSKIE .

- 1/ Polska a Polityka Francji na wschodzie Europy...str.1.
- 2/ Sytuacja polityczna w Polsce ..... " 1.

2. ZAGADNIENIA OGÓLNE .

- 1/ Wystąpienie Jouvenela i Liga Narodów .....str. 2.
- 2/ Stosunki francusko-niemieckie i sprawa Nadrenji " 3.
- 3/ Polityka zagraniczna i wewnętrzna Z.S.R.R. .... " 4.

3. NOTATKI I INFORMACJE .

---

1. SPRAWY POLSKIE.

POLSKA A POLITYKA FRANCJI NA WSCHODZIE EUROPY.

LE TEMPS z 8/8. zamieszcza artykuł wstępny, omawiający stosunki polityczne na wschodzie Europy. Dziennik konstatuje z zadowoleniem, że stosunki te uległy znacznemu odprężeniu w przeciwieństwie do stosunków na Bałkanach i w Europie środkowej. Przypisać to należy przede wszystkim wpływom politycznym Francji, zmierzającym do stabilizacji stosunków pokojowych na wschodzie. Wiadomo, że Francja wpłynęła na uregulowanie konfliktu jugosłowiańsko-albańskiego. To samo stwierdzić należy, jeśli chodzi o poprawę stosunków pomiędzy Polską a Litwą. Dyplomacja francuska wywarła również swój wpływ w sprawie konfliktu wynikłego między Polską a Sowieciami na tle zabójstwa Wojkowa. Uregulowanie stosunków polsko-niemieckich przedstawia ciągle pewne trudności, jednakże i tu Francja stara się wpływać łagodząco. Briand ułatwił w marcu bezpośrednio porozumienie się Min.Stresemanna z Zaleskim, co doprowadziło do wznowienia pertraktacji w sprawie zawarcia paktu handlowego polsko-niemieckiego. W obecnym stanie stosunków w Europie porozumienie w kwestjach handlowych prowadzi następnie do porozumienia na gruncie politycznym. Stosunki pomiędzy Niemcami a Polską są szczególnie utrudnione z powodu stanowiska nacjonalistów, którzy przeciwstawiają się wszelkiej inicjatywie, mogącej wyglądać na potwierdzenie ze strony Niemiec obecnego status quo na ich granicy wschodniej. Stosunki polsko-niemieckie będą solidnie ugruntowane dopiero z chwilą uzupełnienia układu handlowego przez zawarcie paktu o nieagresji, który stanowiłby "Locarno Wschodu", a który to układ jest równie niezbędny dla stabilizacji pokoju, jak układy, zawarte w r.1925. Nie jest bynajmniej rzeczą wykluczoną, aby pomimo przeciwdziałania kół reakcyjnych niemieckich doszło do zawarcia podobnego układu, co odpowiadałoby w zupełności dążeniom politycznym Francji.

KONIGSBERGER HART.ZTG. z 10/8. nawiązując do artykułu "Le Temps" omawiającego odprężenie stosunków politycznych na wschodzie Europy, pisze, że podróż generała Le Rond uwięczona została pełnym powodzeniem, gdyż usunięcie konfliktu polsko-litewskiego przypisać należy jego interwencji.

SYTUACJA POLITYCZNA W POLSCE.

KONIGSBERGER ALLEGEMEINE ZEITUNG z 9/8. Piłsudski, Polska i my. W artykule wst. Dr.Steffens, nazywając marsz:Piłsudskiego "człowiekiem niespodzianek" zastanawia się, czy Polska pod jego

kierownictwem będzie w stanie się rozwijać. Uważa, że marszałek Piłsudski nie powiększył liczby swoich zwolenników, wszystkie partje są mu przeciwne, sejm rozwiązany, a zwołanie go w przyszłości niepewne - taka sytuacja stwarza niepewność i szkodzi państwu. Mówiąc o położeniu gospodarczym, stwierdza, że jest pewna poprawa i że przyszła pożyczka Polski jest zależna od uporządkowania stosunków ekonomicznych z Niemcami. W każdym razie sytuację w Polsce uważa za niepewną i wypełnioną materiałem wybuchowym.

IL MESSAGGERO z 9/8. drukuje p.t. "Kłująca mowa Piłsudskiego do Polaków" depezę z Berlina, w której mówi, że "mowa miała na celu wykazanie braku jedności, spowodował mieszanie się mocarstw obcych do losów Polski.

2. ZAGADNIENIA OGÓLNE.

WYSTĄPIENIE JOUVENELA I LIGA NARODÓW.

VOSSISCHE ZEITUNG z 11/8. donosi, że żywa wymiana zdań pomiędzy Briandem a Jouvenelem w związku z jego ustąpieniem jako delegata do Ligi Narodów trwa w dalszym ciągu. Briand wyraził po-
lownie wobec przedstawicieli prasy swoje niesłychane zdumienie z tego powodu. Briand zaznacza, że ustosunkowanie się de Jouvenela do Ligi Narodów niezawsze było takie, jak obecnie i przypomina wystąpienie jego w r. 1923. przed Ligą Narodów w sprawie zatargu włosko-greckiego z powodu Korfu.

THE DAILY TELEGRAPH z 10/8. Kor. z Paryża pisze, że konflikt pomiędzy Jouvenelem a Briandem datuje się już od szeregu miesięcy. Źródła jego szukać należy w niezadowoleniu pewnych kół w Genewie, powstałego z powodu przekonania, iż Briand i Chamberlin podczas sesji Rady Ligi poświęcają coraz mniej uwagi sprawom, znajdującym się na porządku dziennym a coraz więcej swoim prywatnym dyskusjom.

WESTMINSTER GAZETTE z 10/8. Kor. z Genewy pisze, że ustąpienie Jouvenela z jego stanowiska wywołało poruszenie w kołach Ligi Narodów. Jego decyzja może zmienić cały skład delegacji francuskiej na wrześniowym Zgromadzeniu. Uważa się w Genewie, iż powody, podane przez Jouvenela dotyczą nie tylko zagranicznej polityki Brianda, lecz głównie Chamberlaina, który uważany jest w głównej mierze za odpowiedzialnego za wznowienie prowadzenia polityki przez wielkie mocarstwa niezależnie od polityki Ligi Narodów. Przedstawiciele małych mocarstw w Genewie zadowoleni są z wystąpienia de Jouvenela. Inne dzienniki angielskie z dnia 10.8. ograniczają się jedynie do streszczenia oświadczenia de Jouvenela.

THE MANCHESTER GUARDIAN z 8/8 pisze, że decyzja rządu belgijskiego zażądania uznania Belgji przez Radę Ligi jako niestającego członka, podlegającego ponownemu wyborowi, wywołała pewne zdziwienie w kołach Ligi Narodów. Autor przypomina, że w zeszłym roku Belgja, Czechosłowacja i Salvador zostały wybrane na przeciąg

jednego roku i licząco, że w tym roku we wrześniu zostaną wybrane: Argentyna, Finlandja i Grecja. Belgja nie żądała wtedy prawnego ponownego wyboru. Zapowne praktyka, stosowana w ciągu roku odbywania podczas sesji Rady Ligi konferencji pomiędzy państwami locarnańskimi i zainteresowanemi Nadrenją, wpłynęła na zmianę decyzji Van der Velda, ponieważ obecność jego w Genewie podczas sesji Rady będzie zapewne pożądana wobec dalszych prywatnych rozmów państw locarnańskich Vanderveld woli pozostać również członkiem Rady.

THE MORNING POST z 9/8. pisze, że w Genewie duże zainteresowanie budzi zapowiedziana wizyta do Europy argentyńskiego ministra spraw zagranicznych Dra. Galardo. Jest on jednym z najwybitniejszych mężów stanu Ameryki Południowej i jemu w dużej mierze należy przypisać obecną orjentację Argentyny wobec starego świata, specjalnie zaś zacieśnienia stosunków z Anglją. Powrót Argentyny do Ligi Narodów jest prawie zapewniony przez podróż wybitnego polityka Argentyny.

STOSUNKI FRANCUSKO-NIEMIECKIE I SPRAWA NADRENJI.

DER TAG z 11/8. zamieszcza komunikat oficjalny Poselstwa niemieckiego w Paryżu o przebiegu rozmowy von Hoetscha z Briandem. W czasie tej rozmowy poruszana była także kwestja częściowej ewakuacji Nadrenji. Była ona również przedmiotem obrad Rady Ministrów która przyjęła sformułowany przez Brianda kompromisowy wniosek w tej sprawie. Pogłoski o zmniejszeniu obsady wojсковej Nadrenji o 4-5.000 ludzi są - jak się okazuje - bezpodstawne. Ze strony Niemiec oczekiwana jest znaczniejsza redukcja, trudno jednak dotąd określić ją liczbowo. Należy przypomnieć, że niedawno mówiono w dobrze poinformowanych kołach francuskich o możliwości wycofania 10.000 ludzi. Obecnie jednak te same koła odmawiają bliższych informacji. Zaznacza się tylko, że omawiany podczas Rady Ministrów projekt będzie przedstawiony przez Brianda w Genewie i wykaże, że Francja prowadzi stale politykę uspokojenia i odprężenia.

DEUTSCHE ALLGEMEINE ZEITUNG z 12/8. donosi za Echo de Paris, że Briand otrzymał od rządu angielskiego dwie noty w sprawie Nadrenji. Zapewne ze strony Anglji zostały poczynione kroki w sprawie zredukowania obsady wojskowej angielskiej. Zapewne ułożono się w ten sposób, że polityka Locarna będzie prowadzona w dalszym ciągu przy jednoczesnem komunikowaniu sobie informacji o przypuszczalnych zbrojeniach Niemiec. W dalszym ciągu dziennik donosi, że w kołach wojskowych uzgodniony został pogląd na sprawę zmniejszenia obsady Nadrenji o 5.000 ludzi, z czem zgodził się również generał Guillaumat.

VORWAERTS z 10/8. nawiązując do znanego wystąpienia generała Guillaumata pisze za paryskim "Le Soir", że jest to manewr prasy prawicowej francuskiej przeciwko polityce Locarna. Wobec możliwości wystąpienia Stresemanna w Genewie z propozycją ewakuacji Nadrenji, z góry podejmuje się kampanję przeciwko zbrojeniom Niemiec. W ten sposób Briand zmuszony zostanie do odrzucenia propozycji Stresemanna.

THE TIMES z 10/8. zamieszcza artykuł koresp. paryskiego p.t. "Niemieckie plany militarne, w którym pisze, iż ostatnie rewelacje drukowane zarówno we Francji, jak i w Niemczech, a dotyczące reorganizacji Reichswehry obudziły niepokój we Francji, który ujawniony jest przez niektóre pisma w związku z budżetem Rzeszy i przewidzianymi wydatkami na armję i flotę. Wskazuje się, że stale wzrastają tendencje powiększenia budżetu, wykazywane przez te dwie rubryki, nie odpowiada stosunkowi zmiany wartości pieniędzy. Zadawane jest pytanie, czy plany ujawnione w czasopiśmie "Menschheit" oraz przez generała Guillaumat nie tłumaczą zwiększenia budżetu wojskowego. Koresp. przypomina, że generalny komisarz reparacyjny w swoim sprawozdaniu z maja wykazał, że budżet armji i floty Rzeszy powiększył się od r.1924. W przeciągu tych 4-ch lat budżet armji z sumy 359 milj. marek, wzrósł do 481 milj. i budżet floty z 99 milj.marek wzrósł do 220 milj.marek. Krytycy francuscy obecnie wykazują, że wydatki na armję niemiecką nie powinny przekraczać sumy 250 milj. marek.

THE TIMES z 9/8.Kor. z Paryża bardzo szczegółowo streszcza artykuł z "Menschheit" o planie reorganizacji Reichswehry oraz raport generała Guillaumat. Niemcy uważają, iż drukowanie tych dokumentów we Francji ma jedynie na celu wywarcie wpływu na opinię publiczną i zyskanie jej poparcia dla planu przeciągnięcia okupacji do możliwie najdłuższego terminu.

POLITYKA ZAGRANICZNA I WEWNĘTRZNA Z.S.R.R.

IZWIESTJA z 10/8. podają rezolucję, przyjętą przez zjednoczone plenum C.K. i C.K.K. W.K.P. z dnia 9/bm. Rezolucja składa się z trzech części, omawiających: 1/ Międzynarodowe położenie Z.S.R.R., 2/ międzynarodowe położenie Kominternu i 3/ problemat chińskiej rewolucji.

W pierwszej części Bucharin podkreśla, że główną tendencją obecnego okresu jest obostrzenie sprzeczności pomiędzy Z.S.R.R. i jego kapitalistycznym otoczeniem. Proces stabilizacji państw kapitalistycznych w dziedzinie czysto ekonomicznej i politycznej, wywołuje nowe sprzeczności w systemie kapitalistycznym, a zarazem nadzwyczaj sprzyja tendencjom imperjalistycznym. Dlatego też t.zwane zagadnienia "rosyjskie i chińskie" są najbardziej drażliwymi zagadnieniami dla polityki międzynarodowego kapitalizmu. Jeżeli w ogólności kapitalizm europejski /w pierwszym rządzie francuski i niemiecki/ szybko podąża w kierunku wzmocnienia wytwórczości, to imperjalizm angielski pomimo nadzwyczajnych wysiłków przeżywa chroniczną depresję w obawie konkurencji z kontynentem europejskim, jak również ze stanami Zjednoczonymi, imperjalizm angielski stał się leaderem wszystkich reakcyjnych sił imperjalistycznych. Stabilizacja ekonomiczna wywołała polityczne wzmocnienie burżuazji /wzmocnienie bloku burżuazyjnego w Niemczech, reakcyjnego rządu we Francji, konsolidacja klasy panującej w Polsce itd./, co wpływa na bardziej agresywną politykę państw imperjalistycznych wobec związku Sowieców. Na wzrost agresywności imperjalistów wpływa nie mało wzrost samego państwa Sowieców. Przyszła wojna z Sowiecami będzie walką na szerszą skalę pomiędzy imperjalistyczną burżuazją a zwycięskim proletariatem. Systemy dyplomatycznych i wojennych sojuszków przeciwko Z.S.R.R. /polsko-rumuński, jugosłowiańsko-polski/ są najbardziej charakterystycznym faktem w obecnym momencie.

Dalej mówi się o krokach Anglii w kierunku przygotowań do wojny z Z.S.R.R. Państwa kapitalistyczne są wrogo usposobione względem Rosji Sowieckiej. Nawet większa część prasy niemieckiej skierowała się przeciwko Związkowi Sowieców. Istnieje przeto realna obawa przed nową wojną.

Niemcy w obecnym momencie najmniej życzą sobie wojny, gdyż dążą one do odzyskania dawnej potęgi politycznej. Niemcy są również bardziej, niż inne państwa zainteresowane rozwojem stosunków politycznych z Rosją. Nie oznacza to jednak, by kapitalistyczne Niemcy w chwili decydujących wypadków zachowały neutralność i nie stały po stronie Anglii. Tak samo i Stany Zjednoczone, pomimo rozmaitych sprzecznych interesów z Anglią, w razie jej wojny z Rosją, będą pomagały kapitalizmowi angielskiemu. Obawa przed rewolucją proletariatu w Europie, uciążliwość prowadzenia wojny na dwa fronty z Sowietami i rewolucją w Chinach - są to przeszkody, jakie kapitalizm ma do przewyciężenia. Państwo Sowietów będzie jaknajdłużej prowadziło politykę pokojową, która sprzyja szybkiemu rozwojowi Sowietów. W obronie zagrożonego pokoju rząd sowiecki musi pójść na porozumienie gospodarcze z krajami kapitalistycznymi. Jednocześnie rząd sowiecki będzie bronił zasad swej proletariackiej ekonomicznej i państwowej konstytucji. "Tydzień obrony" najwymowniej świadczy o tem, że proletariatusowiecki stanie do walki z imperjalizmem w obronie rewolucji światowej.

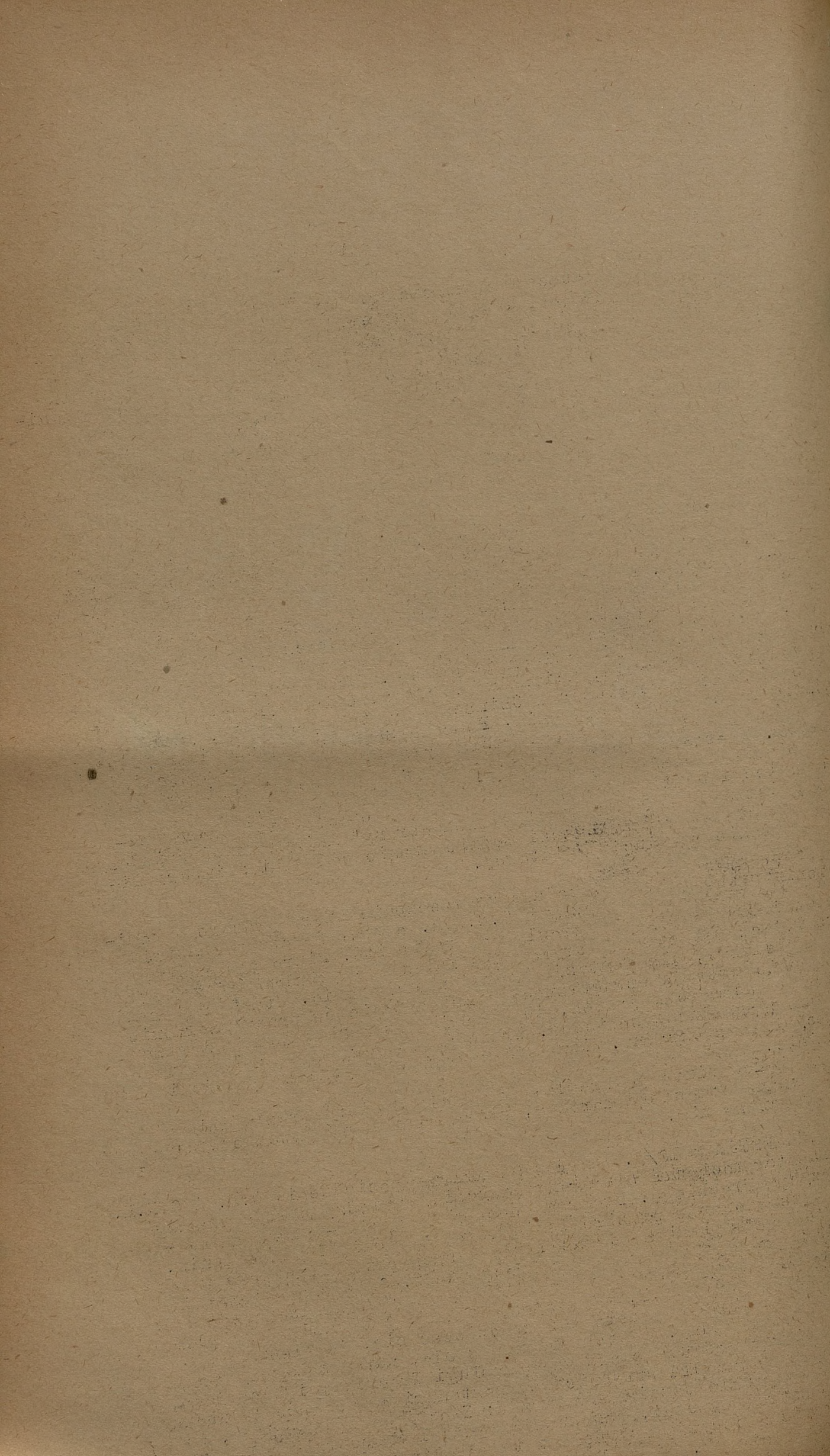
• IZWIESTJA z 10/8. podaje zaprzeczenie biura prasowego komisarjatu dla spraw zagranicznych Z.S.R.R. o tem, jakoby w państwie Sowietów istniał terror, wzrosły powstania itd. Biuro podkreśla, że przodujące miejsce w fabrykowaniu fałszywych wiadomości zajmuje prasa angielska, dla fantazji której niema granic. Stara się ona o podkopanie ustroju wewnętrznego państwa Sowietów przez szerzenie np. takich wiadomości, jak ta, że w Rosji w sposób tajemniczy giną wsi funkcjonariusze sowieccy. Trzecia kategoria wymysłów łączy się specjalnie z Ukrainą. Mówi się o grożącym wybuchem położeniu na Ukrainie.

W końcu biuro podkreśla, że dokoła Sowietów rozmyślnie jest stwarzana atmosfera moralna, która ma ułatwić otwarte wystąpienie przeciwko nim.

IZWIESTJA z 10/8. omawiają plenarne posiedzenie C.K. i C.K.K. W.K.P. na którym został ustalony kompromis pomiędzy partją rządzącą a opozycją Trockiego. Program obecnej opozycji - pisze autor - stanowi bezsprzecznie przekreślenie tego, co mówił i pisał Lenin. Jest on też odstępniem od zasad głoszonych przez Zinowjewa w roku 1924 i 1925 podczas jego walki z Trockistami. Opozycja ostatnimi czasy prowadziła gorączkową pracę w kierunku stworzenia nowego stronnictwa w łonie W.K.P. Wina opozycji jest pod każdym względem bezsprzeczna, należało przeto też spodziewać się, że plenum poweźmie wyrok bezwzględny, że tak się nie stało, autor tłumaczy tem, że plenum biorąc pod uwagę przeszłe zasługi Trockiego i Zinowjewa, i chcąc ich ratować dla stronnictwa, postanowiło w sposób polubowny załagodzić wszystkie tarcia wewnętrzne: Trockiego i Zinowjewa, po udzieleniu ostrej wymówki, pozostawiono nadal w centralnym Komitecie. Na powyższą decyzję wpłynęła i ta okoliczność, że już niedługo odbędzie się XV. Zjazd Partijny, który wypowie swe decydujące słowo. Jeżeli po osądzeniu przez Zjednoczone plenum i nadal będą oni uprawiać swą politykę, to stronnictwo komunistyczne pozostawi ich na uboczu, jak w przyszłości to uczyniło z całym szeregiem poważnych pracowników, którzy oderwali się od czołowego oddziału światowej rewolucji.

SIEGODNIA / Ryga / z 11/8. omawiając kompromis w łonie partji komunistycznej nazywa go "zbutwiałym pokojem" i twierdzi, że jest on tylko prologiem do nowych, decydujących walk w łonie stronnictwa komunistycznego do nowych niesnasek i rozkładu.

3. NOTATKI I INFORMACJE.

NEUES WIENER TAGBLATT z 3/8. omawia znaczenie układów handlowych; zawartych 1/ między Austrią a Węgrami, 2/ między Austrią a Czechosłowacją i 3/ znaczenie zawrzoć się mającego układu między Austrią a Jugosławią - z punktu widzenia polityki zagranicznej, szczególnie w odniesieniu do Polski. Dziennik stwierdza, że uzyskanie zmian taryfowych, dotyczących szczególnie produktów rolnych, da Austrii większą swobodę ruchów w rokowaniach o nowy traktat handlowy z Polską.

LIETUVOS ZINIOS z 8/8. donosi, że w Kowniu odbędzie się Zjazd studentów polaków, studujących na Uniwersytecie litewskim oraz na wyższych uczelniach zagranicą. Na zjeździe będą roztrząsane zagadnienia, tyżące się polskiej młodzieży uniwersyteckiej, pochodzącej z Litwy. Inicjatorem Zjazdu jest Zrzeszenie studentów polaków przy Uniwersytecie litewskim w Kowniu.

SLOVAK z 4/8. W artykule p.t. "Zbliżenie polsko-słowackie" przytacza nowę Władysława Senkowicza, profesora historii Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, wygłoszoną do słowackiej młodzieży akademickiej w Krakowie. Charakteryzuje p. Senkowicza jako wielkiego przyjaciela Słowaków a nowę przytacza całowicie.

Prasa czeska z 7/7. zamieszcza komunikat oficjalnej agencji CTK, streszczający artykuł "Rzeczypospolitej" o propagandzie węgierskiej w Polsce i korzystaniu przez Poselstwo węgierskie z poczty sejmowej przy rozsyłaniu artykułu lorda Rothermere'a.

L'Independance Belge z 10/8. podaje wiadomość o bitwach w okolicach Mińska pomiędzy powstańcami a wojskami sowieckimi. Również w kołach studenckich stolicy toczą się walki pomiędzy zwolennikami kierunku rządowego a opozycją.

THE DAILY TELEGRAPH z 8/8. Kor. z Berlina omawiając nowę umowę pomiędzy rządem Sowietów i Kruppen, pisze, iż wykazuje ona jak duże jest ryzyko zawierania długoterminowych umów z Sowietami.

THE DAILY TELEGRAPH z 9/8. Kor. z Rygi donosi, że rząd sowiecki postanowił wprowadzić obowiązkową służbę wojskową w Turkiestanie, podzielonym na 4 republiki. Dotychczas siły militarne tych republik składały się w ochotników.

IZWIESTJA z 10/8. podają doniesienia prasy polskiej, tyżące się wysłania niektórych monarchistów rosyjskich i konfiskaty rosyjskiej gazety "Za Swobodu".

THE DAILY MAIL z 9/8. Kor. z Szanghaju pisze; że Sowiety nie wyrzekły się swych wysiłków zbolszewizowania Chin. Usunięcie Borodina jest tylko zakończeniem pewnego okresu, który się nie powiodł. Został wysłany zupełnie nowy sztab agitatorów. Sowiety zamierzają postępować na razie w sposób oględny. Autor pisze, że chociaż rewolucyjne francke chińskie są w stanie chaosu, to w Anglii niektórzy optymiści są przekonani, iż można prowadzić rokowania z Nankinem dla uregulowania najważniejszych kwestyj. Autor podkreśla, że niema najmniejszej gwarancji, iż jakikolwiek rząd południowo-chiński, w którym Anglicy zaczną rokować, będzie trwał miesiąc.

